

1

Maart 1983

Ik droom vaak van het Dolfijnenhotel.

In die dromen maak ik daar deel van uit. Ik bedoel, ik maak er letterlijk *deel van uit*, als een soort aanhoudende toestand. De dromen vertonen een duidelijke continuïteit. De proporties van het Dolfijnenhotel zijn vertekend. Het ziet er heel langgerekt uit, zodat het eerder op een lange overdekte brug lijkt dan op een hotel. Die brug strekt zich uit van de oertijd tot het einde van het heelal. En daar maak ik dus deel van uit. Iemand laat er tranen vloeien. Tranen om mij.

Het hotel heeft mij in zich opgenomen. Ik kan duidelijk de hartslag en de warmte ervan voelen. In mijn dromen ben ik opgegaan in het hotel.

Ziedaar mijn dromen.

Ik word wakker en vraag me af waar ik ben. Ik denk het niet alleen, ik stel mezelf ook echt hardop de vraag: ‘Waar ben ik?’ Het is echter een zinloze vraag. Onnodig hem te stellen, het antwoord is al bekend. Dit is mijn leven. Mijn bestaan. Een aanhangsel van het werkelijke wezen dat ik ben. Een handjevol omstandigheden, zaken, toestanden die, hoewel ik me niet meteen herinner er toestemming voor te hebben gegeven, onopgemerkt mijn eigenschappen zijn gaan uitmaken. Af en toe slaapt er een vrouw naast me. Maar meestal ben ik alleen. Het geraas van de autosnelweg die vlak tegenover mijn flat loopt, het whiskyglas naast mijn hoofdkussen (er zit nog een bodempje van vijf millimeter in), en het vijandige – of misschien gewoonweg onverschillige – stoffige ochtendlicht. Soms regent het. Wanneer het regent, blijf ik gewoon in bed liggen suffen. De whisky die nog in het glas zit, drink ik op. En terwijl ik naar de regendruppels die van de dakrand val-

len staar, denk ik aan het Dolfijnenhotel. Ik probeer langzaam mijn ledematen te strekken. Daarmee zoek ik bevestiging dat ik gewoon mezelf ben, dat ik nergens in ben opgegaan. *Ik maak nergens deel van uit.* Maar ik herinner me nog wel de gewaarwording van de droom. Als ik daar mijn hand probeer uit te strekken, beweegt het totaalbeeld waar ik deel van uitmaak mee. Het reageert als het mechanisme van een vernuftige constructie die op water draait, radertje voor radertje, langzaam en behoedzaam, stap voor stap met slechts een minimum aan geluid. Als ik mijn oren spits, kan ik net horen in welke richting het zich voortbeweegt. Met mijn gespitste oren vang ik ook iemands zachte gesnik op. Een heel zacht gesnik, hoorbaar van ergens in de duisternis. Er huilt iemand om mij.

Het Dolfijnenhotel bestaat echt. Het staat in een troosteloze uithoek van de stad Sapporo. Enkele jaren geleden heb ik er een week gelogeed. Hoe lang geleden is dat intussen? Voor de duidelijkheid zal ik proberen het me te herinneren. Vier jaar. Nee, viereenhalf om precies te zijn. Ik was toen nog in de twintig. Ik verbleef er samen met een jonge vrouw. Zij had het hotel uitgekozen. Zij had voorgesteld er de nacht door te brengen. *'Hier moeten we logeren,'* had ze gezegd. Als zij er niet op had aangedrongen, zou het waarschijnlijk nooit in me opgekomen zijn om in het Dolfijnenhotel te verblijven.

Het was een armoedig hotelletje, en buiten ons waren er vrijwel geen andere gasten te bespeuren. De hele week van mijn verblijf heb ik misschien twee of drie mensen in de lobby gezien, meer niet, en ik weet niet eens zeker of die in het hotel kwamen overnachten. Maar hier en daar ontbrak er een sleutel op het bord bij de receptie, en dus vermoed ik dat wij niet de enige gasten waren. Veel waren het er niet, maar toch een paar. Nu ja, als je ergens in een grote stad een bord met HOTEL ophangt, en je nummer staat in de *Gouden Gids*, dan is het nogal onwaarschijnlijk dat er helemaal niemand komt opdagen. Maar goed, de weinige andere gasten die er dan al waren, moeten verdomd stil en schuw geweest zijn. Wij kregen hen nagenoeg niet te zien, hoorden hen verder niet, en merkten ook niets van hun aanwezigheid. De positie van de sleutels op het bord was het enige dat van dag tot dag een beetje veranderde. Misschien slopen ze als schimmige schaduwen met ingehouden adem langs de muren van de gang. Zo nu en dan weerklonk het bijna bedeesde geratel van de op- en neergaande lift. Wanneer dat

geluid stopte, woog de stilte nog zwaarder dan voorheen.

Een vreemd hotel was het in elk geval.

Het deed me denken aan een doodlopend straatje in de biologische evolutie. Genetische regressie. Een parasiet die onomkeerbaar in de verkeerde richting evolueert. Een verweesd wezen, waarvan de ontwikkelingsvector is verdwenen, doelloos en verlamd in de schemer van de geschiedenis. Een verdronken vallei in de tijd. Dat was niemands schuld. Het ging er niet om wie iets verkeerd had gedaan, en evenmin om wie redding kon brengen. Om te beginnen hadden ze daar nooit een hotel moeten bouwen. Met die blunder was het allemaal begonnen. Vanaf de eerste stap zat het allemaal fout. De eerste hemdsknoop was verkeerd geknoopt, en daardoor was alles onherroepelijk in de war gestuurd. Pogingen om de verwarring te corrigeren, leidden alleen maar tot nieuwe brokjes verwarring. En als gevolg daarvan ging alles er stilaan vervormd uitzien. Als je iets aandachtig wilde bekijken, boog je heel spontaan je hoofd een paar graden opzij. Dat soort vervorming. ‘Opzij buigen’ is eigenlijk te sterk uitgedrukt, het ging slechts om een licht schuine stand, zodat het niet echt kwaad kon en het ook niet speciaal onnatuurlijk aanvoelde. Misschien zou je er uiteindelijk zelfs aan wennen wanneer je er langere tijd verbleef, maar toch bleef de vervorming wat irritant (als je aan zoiets gewend raakte, zou het trouwens best kunnen dat je de normale wereld ook met een scheef hoofd ging bekijken).

Zo’n hotel was het Dolfijnenhotel. En dat het *niet normaal* was – dat dat hotel na een opeenstapeling van verwarringen zijn verzadigingspunt zou bereiken en in de afzienbare toekomst helemaal opgeslokt zou worden door de grote draaikolk van de tijd – dat kon iedereen zo zien. Het was een triestig hotel. Het was zo triestig als een van decemberregen doorweekte zwarte hond met slechts drie poten. Natuurlijk, in de wereld is er geen gebrek aan triestige hotels, maar het Dolfijnenhotel was toch nog een tikkeltje anders. Het Dolfijnenhotel was conceptueel triestig. Dat maakte het des te droever.

Het spreekt voor zich dat, behalve een onwetende gast die er per ongeluk binnenstapt, nauwelijks iemand zo’n hotel zou uitkiezen om er te overnachten.

‘Dolfijnenhotel’ was trouwens niet de officiële naam. Eigenlijk heette het ‘Dolphin Hotel’, maar omdat het beeld dat die naam bij me oproep zo ver verwijderd was van de concrete werkelijkheid (de naam

Dolphin Hotel doet me denken aan een resorthotel, wit als een met suiker geglazuurd gebakje, ergens aan de Egeïsche Zee) noemde ik het persoonlijk Dolfijnenhotel. Bij de ingang hing een koperen plaat met daarin DOLPHIN HOTEL gegraveerd. Als zo'n aanduiding er niet had gehangen, zag je volgens mij niet dat het een hotel was. Zelfs mét het uithangbord leek het er amper op. Als het al ergens op leek, dan op een sjofel museum. Het soort bijzonder museum waar mensen met bijzondere interesses binnenglippen om bijzondere stukken te bekijken.

Maar als mensen die indruk hadden van het Dolfijnenhotel, betekende dat helemaal niet dat hun verbeelding met hen op de loop ging. In feite fungeerde een deel van het Dolfijnenhotel wel degelijk als museum.

Wie zou er in zo'n hotel logeren? Een hotel dat gedeeltelijk dienstdeed als bizar museum? Een hotel waarvan de donkere gangen waren volgestouwd met opgezette schapen, bestofte pelzen, beschimmelde documenten en oude, bruin verkleurde foto's? Een hotel waaraan als opgedroogde modder massaal onvervulde verlangens vastklitten?

Alle meubels waren verbleekt, alle tafels kraakten, geen van de deuren sloot goed. De vloerbedekking op de gang was versleten, de gloeilampen gaven niet meer af dan een zwak schijnsel. De stoppen van de wastafels waren verwrongen, zodat het water er niet goed in bleef staan. Het gekuch waarmee de zwaarlijvige schoonmaakster (haar benen deden me aan olifantenpoten denken) door de gangen liep, voorspelde niet veel goeds. De uitbater, die steeds aan de balie zat, was een man van middelbare leeftijd met droevige ogen. Hij miste twee vingers. Je zag zo dat alles wat hij deed bij voorbaat tot mislukken gedoemd was. Hij was het prototype van dat soort mislukking. Elk facet van zijn bestaan werd gekleurd door een schaduw van miskleunen, nederlagen en tegenslagen, alsof hij was opgehaald uit een oplossing van lichtblauwe inkt waarin hij een dag te weken had gelegen. Je zou hem zo in een glazen kist in het biologielokaal van een school willen zetten. En er dan een label aan hangen: MAN DIE MISLUKT IN ALLES WAT HIJ DOET. De meeste mensen hoefden hem maar te zien om zich al min of meer ellendig te voelen, en bij een flink aantal wekte hij regelrechte woede op. De aanblik van zo'n ellendeling maakt een bepaald soort mensen nu eenmaal redeloos en oncontroleerbaar kwaad. Wie logeert er nu in zo'n hotel?

Wij dus. 'Hier moeten we logeren,' had ze gezegd. En daarna was ze

weg. Ze liet me alleen achter en verdween. Het was de Schaaapman die me wist te vertellen dat ze weg was. ‘Ze is ervandoor, man,’ deelde de Schaaapman me mee. De Schaaapman wist het, dat ze weg moest gaan. Dat zie ik nu ook in. Het was haar opzet om mij daarheen te leiden. Dat was als het ware lotsbeschikking. Net zoals de Moldau in de zee uitmondt. Dat zat ik te bedenken terwijl ik naar het rikketikken van de regendruppels keek: het lot.

Toen het Dolfijnenhotel opdook in mijn dromen, was zij het eerste waar ik aan dacht. Ze is opnieuw naar mij op zoek, bedacht ik me ineens. Waarom zou ik anders keer op keer hetzelfde dromen?

Zij – ik wist niet eens haar naam. Hoewel ik toch een paar maanden met haar had samengewoond. Eigenlijk wist ik helemaal niets over haar, niets essentieels in elk geval. Het enige wat ik wist, was dat ze bij een exclusieve callgirlclub hoorde. Het was een privéclub die alleen zakendeed met klanten van standing, van wier identiteit men zeker was. Ze was een luxeprostituée, zeg maar. Daarnaast had ze nog een aantal andere jobs. Overdag werkte ze normaal als parttimeredactrice bij een kleine uitgeverij, en ze kluste ook bij als model, gespecialiseerd in oren. Ze leidde, kortom, een heel druk leven. Het was natuurlijk niet zo dat ze geen naam had. In feite beschikte ze zelfs over meerdere namen. Maar tegelijkertijd had ze geen naam. Geen van haar bezittingen – die had ze trouwens zo goed als niet – droeg haar naam. Ze bezat geen treinabonnement, geen rijbewijs, geen creditcard. Ze had wel een kleine agenda, maar daarin had ze met een balpen alleen maar een onbegrijpelijke wirwar van codes gekrabbeld. Er was geen enkele verwijzing naar haar identiteit. Misschien hebben prostituees wel een naam, maar ze leven in een naamloze wereld.

Hoe dan ook, ik wist nagenoeg niets over haar. Niet waar ze geboren was, niet hoe oud ze eigenlijk was. Ik wist zelfs niet wanneer ze jarig was. Over haar schoolverleden wist ik al evenmin iets. Noch of ze familie had. Ik wist niets. Plotseling was ze daar en toen verdween ze weer, als een regenbui. Enkel de herinnering liet ze me na.

Maar nu had ik het gevoel dat de herinnering aan haar opnieuw een zekere realiteit begon aan te nemen. Ik voelde dat ze me riep via de context van het Dolfijnenhotel. Ja, ze was opnieuw naar mij op zoek. En alleen door andermaal deel te worden van het Dolfijnenhotel zou ik haar nog een keer kunnen ontmoeten. Ongetwijfeld was zij daar om mij aan het huilen.

Terwijl ik naar de neertikkende regen keek, mijmerde ik over hoe het was om ergens deel van uit te maken. Over dat iemand om mij aan het huilen was. Het voelde als iets uit een verschrikkelijk verre wereld. Alsof het op de maan of zo gebeurde. Het ging tenslotte om een droom. Hoe ver ik mijn hand ook uitstreckte, hoe snel ik ook rende, het leek onbereikbaar.

Waarom zou iemand een traan laten om mij?

Maar toch, zij was naar me op zoek. Ergens in het Dolfijnenhotel. En ergens in mijn hart had ik er ook op gehoopt deel uit te maken van die plaats. Om op te gaan in dat merkwaardige, noodlottige oord.

Maar terugkeren naar het Dolfijnenhotel was geen eenvoudige zaak. Het was niet zo dat ik zomaar eventjes per telefoon een kamer reserveerde en het vliegtuig nam naar Sapporo, en dat daarmee de kous af was. Samen met een hotel ging het hier namelijk ook om een context. Een context die de vorm van een hotel had aangenomen. Terugkeren naar het Dolfijnenhotel betekende een hernieuwde confrontatie met de schaduwen van het verleden. Die gedachte stemde me onweerstaanbaar zwaarmoedig. De afgelopen vier jaar had ik er al mijn energie aan besteed die kille, sombere schaduwen van me af te werpen. Terugkeren naar het Dolfijnenhotel betekende dus alles verzaken wat ik deze vier jaar in stilte zwoegend had vergaard. Natuurlijk stelden mijn verworvenheden niet zoveel voor. Het merendeel was, hoe je het ook wendt of keert, rommel voor het tijdelijk comfort. Niettemin heb ik naar beste vermogen die rommel bijeengebracht om mezelf met de werkelijkheid te verbinden, en een nieuw leven op te bouwen op basis van mijn eigen bescheiden gevoel van eigenwaarde. Zei ze me nu dat ik moest terugkeren naar de oorspronkelijke leegte? Moest ik het raam openzetten en alles naar buiten kieperen?

Maar tenslotte was alles daar begonnen. Dat besepte ik. Dus kon het ook nu alleen daar beginnen.

Ik ging languit op het bed liggen, en starend naar het plafond slaakte ik een diepe zucht. *Verzet je niet langer*, dacht ik bij mezelf. Verzet je niet, het is hoe dan ook vergeefs. Dit gaat jouw krachten te boven. Los van wat jij erover denkt, het kan alleen maar daar beginnen. Het is allemaal netjes geregeld.

*

Laat ik wat over mezelf vertellen.

Mezelf even voorstellen.

Dat heb ik vroeger op school vaak genoeg gedaan. Als we overgingen naar een nieuwe klas, moesten we om de beurt vooraan komen staan en een en ander over onszelf vertellen. Dat was voor mij een echte ramp. Het ging me niet alleen niet goed af, ik zag ook absoluut de zin van dergelijke praktijken niet in. Want wat wist ik eigenlijk over mezelf? Was de ik die mijn bewustzijn me voorhield wel de echte ik? Was mijn zelfbeeld niet een vervormd beeld dat ik bewust en naar eigen goeddunken had gereconstrueerd, net zoals de stem die ik op band had opgenomen niet als mijn eigen stem klonk? ... Dat soort gedachten speelde constant door mijn hoofd. Telkens als ik mezelf moest voorstellen, telkens als ik voor andere mensen over mezelf moest vertellen, leek het alsof ik mijn schoolrapport eigenmachtig aan het herschrijven was. Ik voelde me er alleen maar ongemakkelijk bij. Ik probeerde me dus zo veel mogelijk te beperken tot objectieve feiten die geen interpretatie of duiding behoeften (ik heb thuis een hond, ik hou van zwemmen, ik eet niet graag kaas – dat soort dingen), maar dan nog had ik de indruk dat ik fictieve dingen vertelde over een fictief personage. En wanneer ik luisterde naar wat de anderen zeiden, scheen het mij eveneens toe dat zij het over iemand anders hadden dan zichzelf. Wij leven allemaal in een fictieve wereld en ademen fictieve lucht.

Maar goed, laat ik toch maar iets zeggen. Alles begint met praten over jezelf. Dat is de eerste stap. Of het juist is of niet kan later nog beoordeeld worden. Die beoordeling kan door mij gebeuren, of net zo goed door iemand anders. Dit is in elk geval het moment om te vertellen. En ik moet me het vertellen ook eigen maken.

Tegenwoordig eet ik graag kaas. Ik herinner me niet sinds wanneer, maar zonder het te beseffen kreeg ik ineens de smaak te pakken. In mijn eerste jaar op de middelbare school stierf mijn hond aan een longontsteking die hij had opgedaan door in de regen te lopen. Sindsdien heb ik nooit meer een hond in huis gehaald. Zwemmen doe ik nog altijd graag.

Ik dank u voor uw aandacht.

Maar zo eenvoudig komt een mens er niet van af. Als je iets verlangt van het leven (en wie zou dat niet doen?), eist het leven meer gegevens van je. Om een duidelijk patroon uit te tekenen, zijn er meer verbindingspunten nodig. Anders krijg je nooit antwoord.

GEEN ANTWOORD MOGELIJK WEGENS ONVOLDOENDE GEGEVENS. GELIEVE OP DE ANNULEERTOETS TE DRUKKEN.

Ik druk op de annuleertoets. Het scherm wordt wit. Mijn klasgenoten beginnen dingen naar me te gooien. Vertel ons meer. Vertel ons meer over jezelf. De leraar fronsd zijn wenkbrauwen. Ik sta als aan de grond genageld, sprakeloos.

Spreek! Anders kan niets beginnen. En zo lang mogelijk. Of het juist is of niet, daar kun je later nog over nadenken.

*

Soms bleef ze bij me slapen. Dan ontbeten we samen, voor ze naar haar werk ging. Zij heeft evenmin een naam. Maar dat komt gewoon doordat ze geen rol van betekenis speelt in dit verhaal. Zij zal zo meteen uit mijn leven verdwijnen. Om verwarring te vermijden, geef ik haar dus geen naam. Maar ik zou daardoor niet de indruk willen wekken dat ik haar geringschat. Ik was zeer op haar gesteld, en dat gevoel blijft, ook nu ze weg is, onveranderd.

Zij en ik waren om zo te zeggen vrienden. Zij was voor mij althans de enige persoon die ik als vriend kon bestempelen. Zij van haar kant had naast mij ook een echte relatie. Ze werkte bij de telefoonmaatschappij en berekende met de computer telefoonrekeningen. Ik vroeg haar geen details en zij was er ook niet echt spraakzaam over, maar ik denk dat haar werk daarop neerkwam. Voor elk telefoonnummer de berekening maken en een factuur opstellen – iets van dien aard. Telkens als ik dus de maandelijkse telefoonrekening in de bus kreeg, leek het net of ik een persoonlijke brief van haar ontving.

Daarnaast ging ze met mij naar bed. Twee of drie keer per maand, niet meer. Ze beschouwde me als een of ander maanmannetje. ‘Hé, moet je niet stilaan terug naar de maan?’ zei ze giechelend. We lagen in bed, naakt, onze lichamen verstrengeld. Ze hield haar borsten tegen mijn zij gedrukt. We lagen vaak zo te praten in de uren voor het ochtendgloren. Het geraas van de autosnelweg ging onafgebroken door. Op de radio weerklonk een eentonig nummer van The Human League. **The Human League** – wat een idiote naam. Waarom jezelf zo’n nietszeggende naam geven? Vroeger gaven de mensen hun band tenminste nog een fatsoenlijke naam. The Imperials, The Supremes, The Flamingos, The Falcons, The Impressions, The Doors, The Four Seasons, The Beach Boys.

Ze moest lachen wanneer ik dat zei. Ze noemde me een rare kwast. Ik begreep niet wat er raar aan me was. Ik vond mezelf een heel normaal mens met heel normale ideeën. **The Human League**.

‘Ik ben graag bij jou,’ zei ze. ‘Af en toe heb ik echt zin om je te zien. Wanneer ik op kantoor aan het werk ben, bijvoorbeeld.’

‘Mm-mm,’ zei ik.

‘Af en toe,’ benadrukte ze. En zweeg toen gedurende dertig seconden. Het nummer van The Human League was intussen afgelopen, en er speelde nu iets van een mij onbekende groep. ‘Dat is het probleem met jou,’ ging ze verder. ‘Ik ben dolgraag hier zo met je samen, maar ik zie het niet zitten om elke dag van ’s morgens vroeg tot ’s avonds laat bij je te zijn. Ik vraag me af waarom.’

‘Mm-mm,’ zei ik.

‘Niet dat ik me ongemakkelijk bij je voel, hoor. Maar wanneer we samen zijn, lijkt alleen de lucht soms ineens ijler te worden. Alsof we op de maan zijn.’

‘Dit is een kleine stap voor...’

‘Hé, dit is geen grapje.’ Ze richtte zich op en keek me strak aan. ‘Ik zeg dit voor je eigen bestwil. Wie anders doet zo iets voor jou? Nou? Heb je andere mensen die zo vriendelijk zijn je op zulke dingen te wijzen?’

‘Nee,’ antwoordde ik in alle eerlijkheid. Niemand anders zou dat doen.

Ze ging opnieuw liggen en drukte haar borsten weer zachtjes tegen me aan. Ik streelde haar rug.

‘Het is dus gewoon zo. Soms wordt de lucht ijl wanneer ik bij jou ben, alsof we op de maan zijn.’

‘De lucht op de maan is niet ijl,’ merkte ik op. ‘Er is helemaal geen lucht aan het maanoppervlak, zie je. Dus...’

‘IJle lucht,’ zei ze stilletjes. Ik weet niet of ze me negeerde of me niet gehoord had, maar haar stille stem maakte me nerveus. Ik weet niet waarom, maar die had iets wat me nerveus maakte. ‘Soms krijg ik het ineens benauwd. Volgens mij adem jij dan heel andere lucht in dan ik. Zo ervaar ik het tenminste.’

‘Er zijn onvoldoende gegevens,’ zei ik.

‘Bedoel je daarmee dat ik niets van jou af weet?’

‘Ik word zelf niet eens goed wijs uit mezelf,’ zei ik. ‘Echt waar. Ik bedoel dat niet filosofisch of zo. Ik zeg het meer in praktische zin. Alles bij elkaar zijn er onvoldoende gegevens.’

‘Maar je bent al drieëndertig, toch?’ zei ze. Zelf was ze zesentwintig. ‘Vierendertig,’ corrigeerde ik haar. ‘Vierendertig jaar en twee maanden.’

Ze schudde haar hoofd. Toen stond ze op uit het bed, ging naar het raam en trok het gordijn open. Buiten kon je de snelweg zien. Erboven hing, wit als een stuk gebeente, de maan van zes uur ’s ochtends. Ze droeg een pyjama van mij.

‘Ga jij maar terug daarnaartoe,’ zei ze, terwijl ze naar de maan wees.

‘Is het daar niet te koud?’ zei ik.

‘Koud? Op de maan, bedoel je?’

‘Nee, daar waar jij nu staat,’ zei ik. Het was februari. Ze stond bij het raam en haar adem vormde een wit wolkje. Pas toen ik haar erop attent maakte, leek ze zich van de kou bewust te worden.

Ze dook snel terug in bed. Ik sloeg mijn armen om haar heen. De pyjama voelde ijzig kil aan. Ze drukte de punt van haar neus tegen mijn hals. Ook haar neus was helemaal koud. ‘Ik ben echt graag bij je,’ zei ze.

Ik wilde iets zeggen, maar vond niet meteen de juiste woorden. Ik gaf veel om haar, en ik genoot ervan om op deze manier met z’n tweeën in bed te liggen. Ik hield ervan haar lichaam te warmen en zachtjes met mijn vingers door haar haar te strijken. Ik hield ervan naar haar rustige ademhaling te luisteren terwijl ze sliep, haar ’s morgens uit te zwaaien wanneer ze naar haar werk vertrok, de telefoonrekening die zij had berekend te ontvangen en blindelings te vertrouwen, te zien hoe ze mijn te grote pyjama droeg. Maar als het erop aankwam, kon ik zulke dingen niet goed uitdrukken. ‘Ik heb je lief’, dat was het natuurlijk niet; ‘Ik ben gek op je’ al evenmin.

Hoe moest je zoiets zeggen?

Ik kreeg dus helemaal niets gezegd. De woorden kwamen domweg niet. En ik wist dat zij gekwetst was doordat ik niets zei. Ze probeerde te vermijden dat ik het zou aanvoelen, maar ik voelde het niettemin. Ik voelde het terwijl mijn vingers de vorm van haar ruggengraat onder haar zachte huid volgden. Heel duidelijk. We lagen een hele poos in elkaars armen zonder iets te zeggen, en luisterden naar liedjes waarvan we niet eens wisten hoe ze heetten. Ze legde teder haar handpalm op mijn kruis.

‘Trouw met een maanvrouwkje, en maak prachtige maankindjes,’ zei ze minzaam. ‘Dat is het beste.’

Terwijl ik haar omhelsde, staarde ik over haar schouder naar de maan die door het raam scheen. Zo nu en dan reed er met een onheilspellend gebulder een zwaarbeladen vrachtwagen voorbij, als een ijsberg die begint in te storten. Wat vervoeren die dingen in godsnaam, vroeg ik me af.

‘Wat heb je in huis voor het ontbijt?’ vroeg ze me.

‘Niets speciaals. Zowat hetzelfde als altijd: ham, eieren, toast, de aardappelsalade die ik gisteren voor tussen de middag gemaakt heb, en koffie. Ik zal wat melk voor je opwarmen en koffie verkeerd maken,’ zei ik.

‘Geweldig,’ glimlachte ze. ‘Wil je ook een eitje met ham voor me bakken, koffie zetten en een sneetje brood roosteren?’

‘Natuurlijk. Met plezier,’ zei ik.

‘Wat denk je dat ik het liefste doe?’

‘Ik heb eerlijk gezegd geen flauw idee.’

‘Wat ik het allerliefste doe,’ – ze keek me in de ogen terwijl ze het zei – ‘is op een koude winterochtend, wanneer je denkt: brr, ik wil niet opstaan, bij het aroma van de koffie, de geur van een eitje met ham dat sist in de pan, de klik van het brood in de rooster dat opspringt, vol ongeduld en overtuiging uit bed springen.’

‘Goed,’ lachte ik, ‘ik zal het eens proberen.’

*

Ik ben geen rare kwast.

Daar ben ik echt van overtuigd.

Een gemiddelde burger kun je me misschien niet noemen, maar een rare kwast ben ik zeker niet. Op mijn manier ben ik een doodnormale vent. Recht voor z'n raap. Zo recht als een pijl. Ik besta als mezelf, dat is een onontkoombaar en volkomen natuurlijk gegeven. En omdat dat zo voor de hand ligt, sta ik er nauwelijks bij stil hoe ik op andere mensen overkom. Hoe anderen mij zien laat me koud. Dat is niet zozeer mijn probleem als wel hún probleem.

Een bepaald soort mensen vindt mij naïefer dan ik eigenlijk ben, en anderen vinden me weer berekenender dan in werkelijkheid het geval is. Maar dat kan me niet schelen. Daarbij, de frase ‘dan ik eigenlijk ben’ duidt louter op een vergelijking met mijn zelfbeeld. Voor anderen ben ik echt naïef of berekenend. Dat doet er ook niet toe. Het is niet met-

een een probleem. In de wereld bestaan geen misverstanden; er zijn alleen maar meningsverschillen. Zo denk ik er tenminste over.

Anderzijds voelen bepaalde mensen zich aangetrokken door mijn *normaliteit*. Het zijn er bijzonder weinig, maar ze bestaan wel degelijk. Net als twee hemellichamen die door het duistere heelal zweven, trekken die mannen/vrouwen en ik elkaar spontaan aan, om dan weer los te laten. Ze komen bij me langs, gaan met me om, en op een dag zijn ze er niet meer. Ze worden mijn vriend, worden mijn geliefde, worden zelfs mijn echtgenote. In sommige gevallen worden ze een tegenstander. Maar hoe het ook zij, allemaal gaan ze weer bij me weg. Ze zien het niet meer zitten, of ze geven alle hoop op, of ze vervallen in stilzwijgen (al draai je de kraan open, er komt niets meer uit), en dan zijn ze weg. Mijn appartement heeft twee deuren: een ingang en een uitgang. Die zijn niet onderling uitwisselbaar. Via de ingang kun je niet naar buiten, en via de uitgang kun je niet naar binnen. Dat is zo geregeld. Mensen komen binnen via de ingang, en gaan naar buiten via de uitgang. Er zijn verschillende manieren om binnen te komen en verschillende manieren om naar buiten te gaan. Maar naar buiten gaan doen ze hoe dan ook allemaal. Sommigen zijn weggegaan om nieuwe mogelijkheden uit te proberen, anderen om tijd te besparen. Sommigen zijn doodgegaan. Niemand is ooit gebleven. In mijn kamer is niemand. Behalve ik. En ik ben me constant bewust van de afwezigheid van degenen die zijn weggegaan. De woorden die ze in de mond namen, hun ademhaling, de liedjes die ze neurieden – als stofjes dwarrelen ze nog steeds door de kamer.

Het beeld dat ze van mij hadden klopte vermoedelijk wel zo'n beetje. Juist daarom kwamen ze allemaal regelrecht naar me toe, om dan even later weer te verdwijnen. Ze bespeurden normaliteit in mij, en apprecieerden de oprechtheid die me eigen is – een andere formulering schiet me niet te binnen – om te proberen die normaliteit te handhaven. Ze wilden mij iets mededelen, wilden hun harten voor mij openen. Het waren bijna allemaal zachtmoedige mensen. Maar ik was niet bij machte hun iets te geven. En zelfs al had ik dat gekund, dan nog was dat niet voldoende geweest. Ik deed altijd mijn best om hun zo veel mogelijk te geven. Ik deed alles wat ik maar kon. Ik wilde hen ook nodig hebben. Maar uiteindelijk wilde het niet lukken. En dus gingen ze weg.

Dat viel me natuurlijk zwaar.

Maar wat me nog zwaarder viel, was dat ze mijn appartement veel verdrietiger verlieten dan dat ze het waren binnengekomen. Dat de innerlijke slijtage bij hun vertrek weer een stap verder gevorderd was. Dat kon ik merken. Het klinkt gek, maar zij leken meer gehavend dan ik. Ik vraag me af waarom. Waarom was ik altijd degene die achtergelaten werd? Waarom bleef ik altijd achter met de schaduw van een gehavend persoon in mijn hand? Waarom toch? Ik wist het niet.

Er zijn onvoldoende gegevens.

Daarom krijg ik nooit antwoord.

Er ontbreekt iets.

Toen ik op een dag terugkeerde van een werkvergadering, zat er een ansichtkaart in de bus. Er stond een foto op van een astronaut die in ruimtetpak over het maanoppervlak wandelt. Er was geen afzender vermeld, maar ik wist ogenblikkelijk van wie de kaart was.

‘Ik denk dat het beter is als we elkaar niet meer zien,’ had ze geschreven. ‘Waarschijnlijk trouw ik binnenkort met een aardbewoner.’

Ik kon het geluid horen van een deur die sloot.

GEEN ANTWOORD MOGELIJK WEGENS ONVOLDOENDE GEGEVENS. GELIEVE OP DE ANNULEERTOETS TE DRUKKEN.

Het scherm wordt wit.

Hoe lang blijft dit nog duren, dacht ik bij mezelf. Ik ben al vierendertig. Hoe lang gaat dit zo nog door?

Verdrietig was ik niet. Tenslotte was het duidelijk mijn schuld. Het lag voor de hand dat ze me zou verlaten, en dat had ik van het begin af aan geweten. Zij besepte het, en ik besepte het. Maar we hadden op een klein wonder gehoopt. Dat er bij de minste of geringste kans een fundamentele ommekeer zou komen. Maar natuurlijk kwam die niet. En dus ging ze weg. Toen ze er niet meer was, voelde ik me eenzaam, maar het was een eenzaamheid die ik al eerder had ervaren. En ik wist ook dat ik erin zou slagen die eenzaamheid te laten voorbijgaan.

Ik was het gewend.

Die gedachte deed me dan weer walgen. Het leek alsof er een verstikkende zwarte vloeistof vanuit mijn ingewanden tot in mijn strot omhooggeperst werd. Ik stond voor de spiegel boven de wastafel en dacht: dit ben ik dan. Dit ben jij. Jij hebt jezelf laten wegwijnen. Het is veel erger met je gesteld dan je denkt. Mijn gezicht zag er veel valer, veel ouder uit dan anders. Ik waste het zorgvuldig met zeep, smeerde lotion over mijn huid, waste toen nogmaals rustig mijn handen, en

droogde met een schone handdoek grondig mijn handen en mijn gezicht. Daarop ging ik naar de keuken om orde te scheppen in de koelkast, terwijl ik een blikje bier dronk. Ik gooide wat slap geworden tomaten weg, zette de bierblikjes netjes op een rij, wisselde potjes van plaats en maakte een boodschappenlijstje.

In de vroege ochtend lag ik in mijn eentje naar de maan te staren, me afvragend hoe lang dit nog zo zou doorgaan. Te zijner tijd zou ik wel weer ergens een andere vrouw tegenkomen. We zouden elkaar spontaan aantrekken als hemellichamen. En we zouden weer vergeefs op een wonder hopen, onze tijd verdoen, eelt op onze zielen laten komen, en uit elkaar gaan.

Hoe lang gaat dat zo nog door?

2

Een week nadat ik haar ansichtkaart met het maanlandschap had gekregen, moest ik voor mijn werk naar Hakodate. Zoals zo vaak was de opdracht in kwestie niet meteen aantrekkelijk te noemen, maar ik verkeerde niet in een positie om kieskeurig te zijn. Zo gevarieerd waren de opdrachten die mijn richting uit kwamen trouwens niet. Over het algemeen, of dat nu een goeie zaak is of niet, valt verschil in kwaliteit hoe langer hoe minder op naarmate je de uitersten nadert. Met golf lengtes is het net zo: als je een bepaald punt overschrijdt, kun je nog nauwelijks horen welke van twee aangrenzende tonen de hoogste is. Uiteindelijk hoor je zelfs niets meer, laat staan dat je kunt differentiëren.

De opzet was om in een damesblad eethuisjes in Hakodate te bespreken. Samen met een fotograaf zou ik een paar zaken bezoeken, waarbij ik de teksten zou schrijven en de fotograaf wat plaatjes zou schieten. Vijf bladzijden in totaal. Dat is het soort reportages waar damesbladen naar op zoek zijn, en iemand moet ze schrijven. Net zoals vuilnis ophalen of sneeuwruimen. Iemand moet het doen. Het heeft niets te maken met graag of niet graag doen.

De afgelopen drieënhalf jaar had ik een hele reeks van dit soort culturele klusjes gedaan. Cultureel sneeuwruimen.

Nadat ik door omstandigheden uit het bedrijfje was gestapt dat ik voordien met een vriend had geleid, had ik een halfjaar vrijwel niets uitgevoerd en als in een waas geleefd. Ik had totaal geen zin om iets te doen. De herfst en winter daarvoor was er van alles gebeurd. Ik was gescheiden. Een vriend was gestorven. Op een bizarre manier nog wel. Een vrouw was er zonder een woord vandoor gegaan. Ik had eigenaardige mensen ontmoet, en was in eigenaardige toestanden verwickeld geraakt. En toen dat allemaal voorbij was, werd ik omgeven door een

stilte dieper dan ik ooit had ervaren. In mijn flat werd ik verstikt door een angstwekkend gemis. Een halfjaar lang sloot ik me op. Behalve voor de noodzakelijke levensbehoeften kwam ik overdag amper buiten. En 's ochtends dwaalde ik in alle vroegte doelloos door de verlaten stad. Zodra er mensen in de straten verschenen, keerde ik terug naar huis om te slapen.

Tegen de avond stond ik op, flanste een eenvoudige maaltijd in elkaar, at die op en voerde de kat. Na het eten ging ik op de vloer zitten, herhaalde almaar weer in gedachten wat me overkomen was en probeerde de dingen op een rijtje te zetten. Ik veranderde de volgorde, maakte een lijstje van mogelijke alternatieven, en vroeg me af of ik juist gehandeld had. Dat ging zo door tot het ochtendgloren. Dan ging ik weer naar buiten om door de lege straten te dolen.

Die dagelijkse routine hield ik een halfjaar vol, van januari tot juni 1979. Niet één boek las ik. Ik sloeg zelfs de krant niet open. Naar muziek luisterde ik evenmin. Ik keek geen tv, ik luisterde niet naar de radio. Ik zag niemand, ik sprak met niemand. Ik dronk zo goed als geen alcohol. Ik had gewoon geen zin om te drinken. Ik had geen flauw benul van wat er in de wereld gebeurde, wie er in de belangstelling stond of wie er dood was. Niet dat ik alle informatie koppig weigerde; ik hoefde het eenvoudig niet te weten. Ik was me er wel bewust van dat de wereld niet stilstond. Dat voelde ik op mijn huid, zelfs al zat ik roerloos in mijn kamer. Maar ik kon er geen greintje interesse voor opbrengen. Alles waaide aan me voorbij, als een geruisloos briesje.

Ik bleef gewoon op de vloer zitten en liet in gedachten het verleden de revue passeren, dag in dag uit. Maar vreemd genoeg verveelde dat me niet, en ook na een halfjaar was ik het nog niet beu. Dat kwam door de enormiteit en de veelzijdigheid van wat ik had meegemaakt. Enorm, maar ook reëel. Tastbaar reëel. Als een monument dat omhoog torent in de nachtelijke duisternis. En dat monument was speciaal voor mij opgericht. Ik bestudeerde het van alle kanten. Door die gebeurtenissen te doorstaan had ik natuurlijk schade opgelopen. En die schade was niet gering. Geruisloos was er heel wat bloed gevloeid. Een deel van de pijn verdween na verloop van tijd, maar een ander deel kwam pas later opzetten. Toch was het niet vanwege mijn verwondingen dat ik me een halfjaar onafgebroken afzonderde in mijn kamer. Ik had gewoon tijd nodig. Ik had die periode van een halfjaar nodig om de gebeurtenissen en alles wat ermee te maken had concreet

– daadwerkelijk – te verwerken en uit te pluizen. Ik was beslist niet autistisch geworden, en ik weigerde evenmin om koppig iets met de buitenwereld te maken te hebben. Het was louter een kwestie van tijd. Ik had behoefte aan zuiver fysieke tijd om er behoorlijk bovenop te komen en nog een keer op te krabbelen. Over de zin van dat opkrabbelen of over de richting die het verder uit moest, dacht ik liever niet na. Dat was weer een ander probleem; daar kon ik later nog over piekeren. Eerst en vooral moest ik mijn evenwicht hervinden.

Ik praatte zelfs niet met de kat.

Soms ging de telefoon, maar ik nam niet op.

Soms klopte er iemand op de deur, maar ik gaf geen antwoord.

Er kwamen ook een paar brieven. Mijn voormalige zakenpartner liet weten dat hij zich zorgen om me maakte. ‘Ik weet niet waar je uithangt,’ schreef hij, ‘en dus stuur ik maar een brief naar dit adres.’ Ik moest het hem maar laten weten als hij iets voor me kon doen. Met het bedrijf liep alles vrij goed. Hij vermeldde ook wat nieuwtjes over gemeenschappelijke kennissen. Ik moest de brief wel vier of vijf keer herlezen voordat de inhoud tot me doordrong, waarna ik hem opborg in een la van mijn bureau.

Er was ook een brief van mijn ex-vrouw. Daarin stond een aantal praktische mededelingen. De toon was bijzonder zakelijk. Maar helemaal aan het eind schreef ze dat ze ging hertrouwen. ‘Met iemand die je niet kent,’ voegde ze eraan toe. Haar botte bewoordingen leken te insinueren dat ik hem ook in de toekomst niet zou leren kennen. Het betekende in elk geval dat ze het had uitgemaakt met de vent met wie ze iets had toen ze van me scheidde. Dat verwonderde me niet eens. Ik kende hem vrij goed, en veel stelde hij niet voor. Hij speelde jazzgitaar, maar verbazend veel talent had hij niet. Bijster interessant was hij evenmin. Ik kon me absoluut niet voorstellen waarom ze zich tot zo’n vent aangetrokken had gevoeld. Nu ja, dat waren mijn zaken niet. Ze schreef dat ze zich om mij geen zorgen maakte. Omdat ik me altijd wel wist te redden. Waar ze bekommerd om was, dat waren de mensen die vanaf nu met mij te maken zouden krijgen. Dat baarde haar de laatste tijd om een of andere reden grote zorgen, zei ze.

Ik herlas de brief een paar keer, en stopte hem ten slotte ook in de lade.

En zo vergeleed de tijd.

Op het financiële vlak was er geen probleem. Ik had genoeg ge-

spaarde om een halfjaar rond te komen, en daarna zou ik wel weer zien. De winter ging, de lente kwam. Mijn flat vulde zich met warm, vredig licht. Elke dag bestudeerde ik de lijnen die de binnenkomende lichtstralen tekenden, en begreep zo dat de invalshoek van de zon beetje bij beetje veranderde. De lente bracht ook allerlei oude herinneringen met zich mee. Aan mensen die weg waren, aan mensen die dood waren. Ik dacht terug aan een tweeling, twee vrouwen met wie ik een tijdje had samengewoond. Dat was in 1973, dat weet ik nog goed. In die tijd woonde ik naast een golfterrein. Als het avond werd, klommen we over het draadgaas het golfterrein op om er rond te slenteren en verloren balletjes te rapen. Avondschemering in de lente deed me aan die taferelen denken. Waar was iedereen heen?

Ingang en uitgang.

Ik herinnerde me ook de kleine kroeg waar mijn overleden vriend en ik stamgasten waren. Daar brachten we al zwetsend de tijd door. Maar achteraf bekeken leek het wel de meest essentiële tijd van mijn leven te zijn geweest. Vreemd was dat. Ik herinnerde me ook nog de oude muziek die ze daar draaiden. We waren studenten. We dronken bier en rookten sigaretten. We hadden behoefte aan zo'n stek. En we babbelden over van alles. Waarover we babbelden kon ik me niet meer herinneren. Ik wist alleen nog dat het over van alles was.

Hij was dood nu.

Hij nam alles met zich mee de dood in.

Ingang en uitgang.

De lente werd almaar intenser. De geur van de wind veranderde. Zo ook de tint van het nachtelijk duister. Geluiden gingen anders klinken. En toen begon het te zomeren.

Eind mei stierf mijn kat. Het was een plotselinge dood. Er was geen enkel voorteken geweest. Toen ik op een ochtend wakker werd, lag de kat tot een bolletje gerold in een hoek van de keuken – dood. Waarschijnlijk was hij gestorven zonder het zelf goed te beseffen. Zijn lijf was helemaal verstijfd, als een koud geworden braadkip, en zijn vacht zag er valer uit dan toen hij nog leefde. Sardientje heette hij. Zijn leven was beslist geen pretje geweest. Niemand had ooit bijster veel van hem gehouden, en evenmin had hij ooit bijster veel van iets gehouden. Hij had de mensen altijd wantrouwig bekeken. Wat moet je van me? kon je in zijn ogen lezen. Ik kende geen andere katten die tot zo'n soort blik in staat waren. Maar goed, hij was dood. Als je eenmaal dood bent,

kunnen ze je niets meer afnemen. Dat is het grootste voordeel van de dood.

Ik stopte het kattenlijk in een papieren zak van het grootwarenhuis Seiyu, zette die op de achterbank van de auto, en kocht een schop bij een ijzerhandel in de buurt. Terwijl ik westwaarts reed, zette ik voor het eerst sinds heel lang de radio aan en luisterde naar rockmuziek. Het was voornamelijk vervelende muziek: Fleetwood Mac, Abba, Melissa Manchester, The Bee Gees, KC & The Sunshine Band, Donna Summer, The Eagles, Boston, The Commodores, John Denver, Chicago, Kenny Loggins... De deuntjes borrelden op als bellen, en verdwenen weer. Waardeloze troep, als je het mij vraagt. Massaconsumptiemuziek om tieners hun laatste centen af te troggelen.

Maar toen werd het me plotseling droef te moede.

De tijden waren veranderd. Dat was alles.

Met mijn handen om het stuur geklemd probeerde ik me een paar banale radiodeuntjes uit mijn tienertijd te herinneren. Nancy Sinatra – hmm, dat was rommel, vond ik. The Monkees waren ook afgrijselijk. Zelfs Elvis had een hele hoop sullige liedjes gezongen. En dan was er die Trini Lopez, man toch. De meeste liedjes van Pat Boone deden me aan zeep denken. Fabian, Bobby Rydell, Annette, en natuurlijk Herman's Hermits. Wat een ramp was me dat. Al die onbenullige Engelse bands die de een na de ander de kop opstaken. Met hun lange haar en hun gekke, dwaze kleren. Eens kijken wie ik me nog kon herinneren. The Honeycombs, The Dave Clark Five, Gerry & The Pacemakers, Freddie & The Dreamers... Een eindeloze reeks. Jefferson Airplane, net een verzameling lijken met rigor mortis. Tom Jones – de naam alleen al deed me huiveren. En Engelbert Humperdinck, die lelijke kloon van Tom Jones. Herb Alpert & Tijuana Brass, bij wie alles als reclamemuziek klonk. Die schijnheilige Simon & Garfunkel. De zenuwzieke Jackson Five.

Het was toen precies hetzelfde.

Er was niets veranderd. De dingen bleven constant, constant, constant bij het oude. Alleen het jaartal veranderde, en mensen wisselden elkaar af; dat was alles. Dit soort onbenullige wegwerpmuziek had altijd bestaan, en zou ook altijd blijven bestaan. Net zoals het wassen en afnemen van de maan.

Terwijl ik over dat soort dingen zat te suffen, legde de auto een behoorlijke afstand af. Ergens onderweg speelde 'Brown Sugar' van The

Rolling Stones. Ik moest onbewust glimlachen. Een prachtig nummer. Eindelijk iets fatsoenlijks, dacht ik. Wanneer was 'Brown Sugar' een hit, vroeg ik me af. In 1971? Ik dacht er even over na, maar kon het me niet precies herinneren. Het was ook niet belangrijk. Of het nu 1971 was of 1972, wat deed het er nog toe? Waarom moest ik dat allemaal zo serieus nemen?

Eenmaal in de bergen verliet ik lukraak de autosnelweg, en vond een geschikt bos om de kat te begraven. Een eind in het bos groef ik met de schop een put van een meter diep, legde Sardientje er met papieren zak en al in, en bedekte hem met aarde. Sorry, maar meer zit er voor ons niet in, was mijn laatste groet aan Sardientje. Terwijl ik de kuil dichtgooide, kwinkleerden er ergens de hele tijd vogeltjes. Hun gezang klonk als de hoge tonen van een fluit.

Toen de kuil helemaal gevuld was, borg ik de schop in de koffer van de auto en keerde terug naar de autosnelweg. Terwijl ik richting Tokyo reed luisterde ik opnieuw naar muziek.

Ik dacht nergens aan. Ik luisterde gewoon naar de muziek.

Ze draaiden Rod Stewart en The J. Geils Band. Toen kondigde de omroeper een oldie aan. Het was 'Born to Lose' van Ray Charles. Dat was een triest lied. 'Born to lose,' zong Ray Charles, 'and now I'm losing you.' Toen ik die tekst hoorde, werd het me echt droef te moede. Ik kreeg er zowaar tranen van in mijn ogen. Dat gebeurde zo af en toe. Iets kleins kon genoeg zijn om me te raken op het gevoeligste plekje van mijn hart. Halverwege zette ik de radio af en stopte bij een benzinestation. Ik ging het bijbehorende wegrestaurant binnen en bestelde een vegetarisch broodje met koffie. In afwachting van mijn bestelling ging ik naar de toiletten om de aarde van mijn handen te wassen. Ik at slechts een stukje van het broodje, maar dronk twee kopjes koffie.

Hoe zou het intussen met de kat zijn, vroeg ik me af. Het zal daar nu wel pikdonker zijn. Ik hoorde weer het geluid van de aarde die op de papieren zak viel. *Meer zit er voor ons niet in, vriend. Niet voor mij, en niet voor jou.*

Een uur lang zat ik daar in dat restaurant wezenloos naar het bord met het vegetarische broodje te staren. Na precies een uur kwam er een serveerster in een paars uniform naar mijn tafel en vroeg me aarzelend of ze het bord mocht afruimen. Ik knikte.

Oké, dacht ik.

Het was tijd om me weer onder de mensen te begeven.